

Newcastleská choroba drůbeže

Newcastleská choroba (NCD) neboli **Pseudomor drůbeže** je virové onemocnění vyvolané aviárním paramyxovirem sérotypu 1 (APMV-1), které se vyskytuje u domestikované drůbeže i u volně žijících ptáků. Patří mezi nebezpečné nákazy drůbeže a její výskyt má pro chovatele drůbeže značný ekonomický dopad. Onemocnění je charakterizováno gastrointestinálními, respiračními a nervovými příznaky, ztráty produkce a může způsobit i hromadné úhyny.

Newcastleská choroba postihuje kura domácího, onemocnět však mohou i krůty, pávi, bažanti, perličky, holubi, křepelky a koroptve. Kachny a husy jsou rovněž vnímavé, avšak onemocnění u těchto druhů se objevuje zřídka. Vnímaví jsou také pštrosi a mnoho druhů volně žijících ptáků.

Ptačí paramyxoviry se dělí do 9 séroskupin (APMV 1-9) u drůbeže a PPMV u holubů. Většina sérotypů APMV se vyskytuje u volně žijících druhů ptáků, ale sérotypy APMV-2 a APMV-3 mohou způsobit respirační problémy a ztráty v produkci vajec v chovech drůbeže.

K přenosu infekce dochází přímým kontaktem zdravých ptáků s infikovanými a také nepřímo – kontaminovaným krmivem, vodou, pracovními pomůckami atd.

Newcastleská choroba je nebezpečná nákaza pro více jak 200 druhů ptáků, z nich nejvnímavější je hrabavá drůbež, zvláště kur domácí a papouškovití. Postižené hejno drůbeže se likviduje.

Klinické příznaky závisí na virulenci kmene:

- náhlé nechutenství, náhlý pokles snášky, profúzní průjem, otoky hlavy, cyanóza hřebínku, postižení dýchacího traktu je doprovázeno typickými naříkavými zvuky doprovázejícími dýchání.
- U vodní drůbeže, holubů a bažantů je průběh onemocnění pomalejší a dominují nervové příznaky.

Chovatelům drůbeže v ČR se doporučuje přijmout opatření, která minimalizují nebezpečí přenosu nákazy do chovu a která spočívají v těchto krocích:

- pravidelná vakcinace drůbeže proti newcastleské chorobě. Na trhu jsou dostupné inaktivované i živé atenuované vakcíny – vakcinace je povinná v reprodukčních chovech kura domácího a v chovech nosnic produkujících konzumní vejce s více než 500 ks nosnic,
- zákaz vstupu nepovolaným osobám do hal a chovů drůbeže,
- dodržování zoohygienických zásad v chovu,
- jednorázové naskladňování a vyskladňování turnusů,
- aktivace dezinfekčních rohoží před vstupy do jednotlivých hal a vjezdů na farmu,
- zasíťování oken, větracích otvorů a zamezení vstupu volně žijícího ptactva do hal,
- u chovů, které jsou prováděné na výběhu, zamezit hlavně v podzimním období styku drůbeže s tažnými volně žijícími ptáky, a to omezením výběhové chovu nebo

výstavbou zastřešených venkovních voliér, minimálně však zamezit kontaktu volně žijících ptáků s krmením a napájecí vodou pro drůbež,

- organizovat chov v uzavřených prostorách – halách a zamezit styku drůbeže s volně žijícím ptactvem,
- vést řádnou evidenci o chovu drůbeže, úhynech, přesunech a veterinárních zákrocích, jak vyplývá z legislativy,
- pravidelně sledovat zdravotní stav (chování, kondici, příjem krmiva, tekutin, případně snášku),
- hlásit příslušné krajské veterinární správě státní veterinární správy (KVS SVS) nebo městské veterinární správě v Praze státní veterinární správy (MěVS SVS) zvýšené úhyny a hromadné úhyny drůbeže, v případě chovatelů, kteří chovají drůbež jako podnikatelé platí povinnost hlásit KVS SVS nebo MěVS SVS pokles v příjmu potravy a vody o více než 20 %, pokles v produkci vajec o více než 5 % po dobu delší než 2 dny a hlásit zvýšenou úmrtnost o více než 3 % týdně
- při chovu v halách v době, kdy nebude mít drůbež přístup na výběh, je třeba pamatovat na zajištění dostatečného podestýlání, zajištění dostatečného krmného prostoru (krmítek) a napáječek. Rovněž je třeba dodržovat doporučené množství kusů drůbeže podle jednotlivých kategorií na jednotku prostoru a dbát na dostatečnou výměnu vzduchu zvýšeným větráním.